

xa, & ordinaria fundi instructi, & hoc calu dicendum est circumscribi loco, quia existimantur pars, & instrumenta fundi, vel retinuntur in fundo accidentaliter, & ad tempus, scilicet pro paucis herbis, vel glandibus, ad effectum deinde vendendi tanquam mercem, vel alibi transportandi, & tunc nullatenus videtur circumscribi in loco, in quo manent.

a Juxta latè deducta in celebre Narien. coram Merlin. inter suas decr. 352. & 526. cum alio, de quibus dico. 4. de successione. b Ex his, que habentur plures in sua parte sub iis de fidei. dico. 20 cum legg. & in aliis.

c Ex relat. dico. 92. de regal. num. 7. & dico. 41. de successione. n. 214. & alibi.

d Juxta deducta dico. 32. de confess. e. Juxta decisiones & auditorias relat. dico. 41. de successione. n. 22. & in tract. de locis montium post trali. de officiis. f Ad tradita dico. 19. de successione.

TEXTUS CONSTITUTIONIS.

Et sive sint libera, & allodialia, seu feudalia, vel Emphyreotica, sive livellarja, etiam de directo dominio Ecclesiasticorum, Monasteriorum, & pitorum locorum, seu personarum Ecclesiasticarum, ubi lex investitura non obstat, quae salva remaneat.

ARGUMENTUM.

De antiqua exceptione à statuto bonorum existentium in territorio statutis, quæ sint de directo dominio ecclesiasticorum, vel personarum ecclesiasticorum, quamvis à laicis possideantur, per Constitutionem sublata.

SUMMARIUM.

1. D Exemptione, de qua in argumento.
2. Quare ista expressio facta est.
3. Dispositio statutaria non intrat ubi sit in contrarium voluntas disponentis, vel concedentis.

IX.

L Onge majorem exorbitantiam producebat, vel producere poterat restrictio contenta in hoc capitulo respectu bonorum existentium in uno, eodemque territorio, eo quia ratione feudi, vel emphyteus, aut livelli, sive perpetua locationis, aut alias essent de directo dominio ecclesiasticorum, vel personarum ecclesiasticorum, sive alias exceptiarum à potestate, & jurisdictione statutentur; Recento liquidem jam enunciato principio, vel presupposito, à quo penè omnes manant restrictiones, quod hic statutarius ordo succedendi, præter, vel contra ordinem novissimi juris communis, provenerat à jurisdictione, & potestate statutum, cuius sit effectus, exinde provenit, quod siue statutis hujusmodi non subiacent bona existentia extra territorium, utrumque extra dictam jurisdictionem, & potestatem, minime subiecta ecclesiastica, & personæ ecclesiastica pariter exempta, ex regula quod pars sunt formam fortis, & legibus ligari, ut in s. sequenti; ita quaque subiacere non debent ecclesiasticum, & personarum ecclesiasticorum bona, que personam sequuntur, eademque gaudent exemptione, idque sine dubio procedit in bonis, quæ in pleno, directo, & utili dominio verè, & de facto possident ab ecclesiastis, vel personis ecclesiasticis ad eorum fruitionem, & utilitatem plenam. Difficultas vero cadit in illis bonis, quæ sunt quidem de directo dominio ecclesiasticorum, vel personarum ecclesiasticorum, sed in dominio utili, vel subalterno, jure feudi, vel emphyteus, aut livelli, sive perpetua locationis possideantur per laicum statutum subiectum, de cuius successione agitur, atque contentus successione etiam sit inter laicos, eaque sita sunt intra territorium statutensis, adeòt nisi ad effici dictum dominium directum ecclesiasticum, intraret sine dubio utraque subiectio persone, & bonorum. Isto casu, quamvis pro meo sensu probabilis esse videatur, ut exemplo non intret, quies Ecclesia, vel persona ecclesiastica non sit in causa, quaque non inter se successione unius, vel alterius deferri, adeòt sola quies sit inter laicos contententes de utili, vel subalterno dominio, cum alias deberent quoque intrare exemptio à gabellis, & collectis, aliquis emeritus laicalibus, cujus contrarium notoria praxis universalis docet, Nihilominus quia Rota à moderno tem-

pore, sequendo opinionem aliorum nimis zelare voluntum immunitatem ecclesiasticam, eamque ultra suos limites extendere, firmavit occasione Constitutionis Anglicanae in materia appellationis, ut istud solum dominum directum ecclesiasticum sufficiat pro exemptione à lege laicali, quamvis agatur inter laicos contendentes de solo praefatis forenses in Curia reputatur magistralis, a cum postea in aliis processuum est, ex deductis dico. 37. de judic. num. 61. & reperitur etiam dico. 44. cod. tit. num. 85. ubi quoque infinitus illa affectatissima quidem, atque omnino improbabilis extensio dominii mediatis aliquibus personæ ecclesiasticis, quæ jam perierit, & annihilata sit, unde propter ea ibidem joci gratia advertitur, irridendo hujusmodi legulegas simplicities, quod ita omnia bona hujus mundi exemptione gaudent debent, utpote post diluvium de domino Noë, qui ratione sacrificii, quod egrediendo ab arca fecit, sacerdos dicitur, vel quod adhuc duraret exemptione in bonis possessis per Aaron, & Melchisedech, alioquin antiquos Pontifices, & Sacerdotes, & in terminis hujusmodi statutorum idem firmatur dico. 49. & dico. 237. par. 12. recent. cujus contrarium verius esse à me advertitur in annot. ad dico. 11. defend. Hinc prudenter id expressum fuit ad istam quoque frigidaitem removendam; Quamvis enim illa cæsare fine dubio debetur per contentum in s. seq. dum colligitur exemptione personarum, quibus accessoria est, & consequitiva exemptione bonorum, adhuc tamē experientia docente, quod propositio attendi non solet pro ea minus dubitabilis, ut præfertum dignoscitur in calu, & quo in alias citato dico. 13. de successione. & in aliis similibus; quasi quod in sola littera, solique casibus expressis legis dispositio attendenda sit; Idcirco opportunitum fuit id exprimere, ita magis abundando, ut omnes litium occasions tollerentur, quo fine retento supertilis vitium non intrat.

Merito autem excipitur contraria lex investitura, quoniam, ut advertitur infra in s. XIX. statutaria dispositio attendenda est in calu voluntatis dubiae, & incertæ decedentia, vel prædecessorum, qui eos obligare potuerunt, atque in bonis, de quibus agitur, certam legem, vel facultatem ordinem adscire, ita ambiguum, & incertam voluntatem presumendo ex sola presumptione juris, quæ utique cestat, ubi contraria haberet probatio, ut eodem s. XIX. latus advertitur.

a In Romana de Scapuccis ad 5. Augustinum coram Coccino inter suas decr. 574.

TEXTUS CONSTITUTIONIS.

Sublata quoque omni, & quacumque differentia, vel consideratione subjectionis, & respectu exemptionis personarum, tam decedentia, quam succedentia, vel exclusarum, cuiuscumque sint status, gradus, & conditionis, & quamvis agatur de Clericis, vel Regularibus utriusque sexus, aut de Ecclesiis, & Monasteriis, aliquis personis, & locis Ecclesiasticis, vel alias quomodolibet exceptis, & privilegia, & speciali notis dignis.

ARGUMENTUM.

De exemptione personarum ecclesiasticorum à statuto, an illa procederet solum respectu personarum exclusarum, vel etiam respectu defuncti, de cuius successione agitur, & an persona Ecclesiastica exempta gaudent beneficio statuti ad eorum favorem, in exclusione aliorum, & quæ sint personæ ecclesiastica prius excepta.

SUMMARIUM.

1. Exemptione bonorum est accessoria, & consequitiva ad illam personæ.
2. De exceptione statuti quando defunctus est ecclesiasticus, licet successores sint laici, res, que improbarunt.
3. An statutum loquens de successione morientes ab intestabilis procedat in successione intestabilis.

4 An Clerici, & alii excepti gaudente beneficio statuti, alii excludendo.

5 De Personis Ecclesiasticis ut non patiantur exclusionem statuti.

6 Omnes illi, qui non subiacent fero legislatoris, non subiacent ejus legibus.

7 De ratione ob quam in Statuto Ecclesiastico adebat magna copia bonorum de domino Ecclesiasticorum penes laicos.

8 Quæ fini persona Ecclesiastica excepta a fero, & à legibus laicalibus.

9 De ratione, ob quam opportunum fuit tollere differentiationem exemplorum.

5. X.

P Ræposterus quidem, de stricta censura, dici meretur ordo tentus in tollendo exemptions prius honorum, & postea personarum, quoniam, ut dictum est in s. Præcedenti exemplo, sive immunitas ecclesiasticorum, aliorumque exceptorum, primarii, & principaliter competit personis, quarum ratione accessoriæ, & consequitivæ competit bonis, ideoque de illis prius agi debeat; sed cui referendum est, qui forte ob magis frequentes controversias cadentes in bonis extra territorium, vel alii exemptionis id prius in mente venit, potissimum quia ad negotiorum substantiam, non autem ad hujusmodi formalitates reflectendum est, cum illæ congruant potius scholasticis ita exercitentis ingenia tyronum.

2. Tres autem species personarum exemptarum in textu considerantur, una scilicet decedentium, altera excludentium, & altera exclusarum; ideoque de illis distingue agendo: Quatenus pertinet ad primam speciem decedentium, quamvis Rota a secundo opinionem Infolia firmaverit contra magis communem sensum Doctorum in eadem decisione relatorum, quo statuta laicalia locum habere non debent in successione clerici defuncti, quamvis verificetur utraq[ue] subiectio personarum contendentium in successione, & bonorum existentium in territorio, ex fundamento præsumpti voluntatis defuncti, quod scilicet, cum ipse non subiaceret statuto, sed viveret juxta dispositionem juris communis, huic potius voluntatem accommodasse censendum sit. Attamen etiam ex tunc, & antequam per diligentias postmodum adhibitas habeatur illa certificatio, voluntatis quæ nunc habetur, ut infra, numquam potius huius opinio, utpote pro meo iudicio nimis improbabilis, animum, vel intellectum adaptare, quod etiam in plenissima nostra temporestatibus & primariis viris sequuntur est, & præfertum in Auctore aliquarum decisionum super eodem puncto editarum. b Primò nempe, quoniam per mortem prioris possessoris, qualitas clericalis, quæ exemptionem inducebat, jam evanuit per annihilationem personæ, unde propteræ Theologi disputare solent questionem idealem, an clericus refutatus retineat ordines, & chartætem, ipse bona effecta fint diversa juris, & sub diverso dominio salem habituali, & sic nullatenus intrare potest illa exemplo reali, quæ competit in bonis ecclesiasticis viventibus, cum illa (ut premissem est) sit accessoria, & consequitiva persona, atque alia etiam post mortem possessoris excepti, perseverare debent in laicis successoribus in exemptione collectis, aliique oneribus, cujus contrarium recepta praxis universalis docet.

Præterea si vera est dīcta ratio præsumpti voluntatis morientis, quæ attendi debet, tunc convinceretur ad evidentiam ex autoritate, & sensu ejusdem Tribunalis erroris illa opinio, que huec querentur fuit super non comprehensione clericorum, & ecclesiasticorum sub statutis in successione facularium decedentium, sit revera etiam ante præfentem Constitutionem minus probabilis censenda videatur. c. Quoniam scutum dicitur, quod præsumendum est clericum decedentem voluisse regulari ejus successione juxta propriam legem, cui subiacet, non curata diversa qualitate successorum viventium sub diversa lege; ita est converto dicendum, quod præsumendum est laicum decedentem regulari voluisse ejus successione juxta propriam legem, cui ipse, ejusque bona subiacet, non curata diversa qualitate successorum, cum eadem ratio inter, ideoque non videatur quomodo ista dūa opinione simul, & semel tenet posint.

Et demum quia revera nullam habet de facto substantiam dīcta ratio, vel præsumptio, quod clerici decedentes diversarum habeant voluntatem à statutaria dispositione in Card. de Luca de Statut. Success.

ducta favore agnitionis, quoniam, ut plures animadversum est superioris, id verè non provenit à sola potestate statutaria, quia sic eis statuere placuerit, sed provenit à connaturalibus regionis, & populorum antiquis, mediis, & recentibus moribus; qui propteræ in hominibus ab ipsam infantia, & eo ipso, quod sunt capaces traditionum, & morum majorum, in eis imprimuntur, eodem modo, quo, ut notum est, alii patrii mores penè indelebiliter imprimitur, contrahendo amorem erga nobilitatem, & decorum propriae familiæ, idque superveniens qualitas accidentalis clericatus non tollit, neque immutat intellectum, & iura naturalia, dum clerici, etiam Regulares, multò verò magis, & ab aliis dubio facularum retinent familiariam, & agnationem; aliae jura naturalia, d' atque comprobant notorius usus communis, quod clerici, præfertum facularum, non solum æqualiter, sed forte magis quam laici diligunt agnos, & student, quod magis fieri potest, agnationem nobilitare, & conservere; Et utinam id verum non est, ut præfertum concipi potest ex primis fidem commissis, & primogenitis, que per clericos, etiam constitutos in primariis dignitatibus ecclesiasticis ordinata fuerunt, & de quorum aliquibus habetur in sede Fideicomis.

Omnique difficultas in hoc Principatu nunc cessat, dictaque ratio penitus enervata remanet, quoniam occasione adhibendi diligentias enarratas in præfatione, & alibi, pro habenda notitia voluntatis, & desiderii popularum, curavi, id legi circa voluntatem & desiderium clericorum facularium: quorum respectu solum id exquirere congruum erat, dum in eis tantum, non autem in regularibus, verificatur successio passiva in bonis patrimonialibus, vel aliis de quibus testari, & disponere possunt: in regularibus enim verificatur solum successio activa, nullatenus autem verificari potest passiva, ideoque non nimis si Morales, qui sunt ut plurimum religiosi, tenerunt, ac tenent in ista materia exercitantes opiniones. Perquisito siquidem sensu Capitulorum Cathedralium, & aliquarum infirmorum, & qualificatarum Collegiatarum (cum in aliis singulariter esse impracticabile (pro maiori, satifice notabili parte, aliquibus paucis exceptis, utpote non callentibus id, de quo interrogabant, eadem voluntas declarata fuit illi facularium conformis, ideoque cessat omnis ratio dubitandi). Pro ut magis cessabat in calu, de quo dico. 35. de testamento, enunciato etiam d. dico. 6. de successione, quod clericus decedens testamentum fecerat juxta formam textus in cap. cum esset, se conformando cum statutaria dispositione, unde propteræ quando etiam locum habere non debent ille nimis quidem rigor, qui adhuc fuit illi certificatio, voluntatis quæ nunc habetur, ut infra, numquam potius huius opinio, utpote pro meo iudicio nimis improbabilis, animum, vel intellectum adaptare, quod etiam in plenissima nostra temporestatibus & primariis viris sequuntur est, & præfertum in Auctore aliquarum decisionum super eodem puncto editarum. b Primò nempe, quoniam per mortem prioris possessoris, qualitas clericalis, quæ exemptionem inducebat, jam evanuit per annihilationem personæ, unde propteræ Theologi disputare solent questionem idealem, an clericus refutatus retineat ordines, & chartætem, ipse bona effecta fint diversa juris, & sub diverso dominio salem habituali, & sic nullatenus intrare potest illa exemplo reali, quæ competit in bonis ecclesiasticis viventibus, cum illa (ut premissem est) sit accessoria, & consequitiva persona, atque alia etiam post mortem possessoris excepti, perseverare debent in laicis successoribus in exemptione collectis, aliique oneribus, cujus contrarium recepta praxis universalis docet.

Attenta item persona decedens, alia excitata fuit quæstio, per Constitutionem cum ejus generali dispositione in hoc capitulo, quæ sensu statutaria dispositione, & sensu ejusdem Tribunalis erroris illa opinio de successione decedentium ab intestato locum habeant in intestabilibus, ut patet ex relat. eodem rit. de successione. dico. 7. num. 3. & 5. ubi pro meo sensu verior dicitur illa opinio affirmativa, ut capiat etiam successionem intestabilis; adhuc tamen congruum fuit cum dicitur generali dispositione questionem hanc quoque dirimere.

Quo verò ad alteram speciem personarum exemptarum exclusentium, ut qualitas exemptiva non impedit exemptionem, quæ attendi debet, tunc convinceretur ad evidentiam ex autoritate, & sensu ejusdem Tribunalis erroris illa opinio, que huec querentur fuit super non comprehensione clericorum, & ecclesiasticorum sub statutis in successione facularium decedentium, sit revera etiam ante præfentem Constitutionem minus probabilis censenda videatur. c. Quoniam scutum dicitur, quod præsumendum est clericum decedentem voluisse regulari ejus successione juxta propriam legem, cui subiacet, non curata diversa qualitate successorum viventium sub diversa lege; ita est converto dicendum, quod præsumendum est laicum decedentem regulari voluisse ejus successione juxta propriam legem, cui ipse, ejusque bona subiacet, non curata diversa qualitate successorum, cum eadem ratio inter, ideoque non videatur quomodo ista dūa opinione simul, & semel tenet posint.

Et demum quia revera nullam habet de facto substantiam dīcta ratio, vel præsumptio, quod clerici decedentes diversarum habeant voluntatem à statutaria dispositione in

tem in favoribilibus eis uiri, tanquam in ratione privilegii, ut de hac claudicatione aliquid insinuatur in scripto citato disc. 22. & 143. ut dote, & alibi, quod apud faculares non bonos producere solet effectus, quoniam ut ipsi dicunt, iustitia, & aequitas naturalis ratio hujusmodi claudicationem abhorret, atque laudat regulam quod quisque juris &c. sive alteram, ut cum sequantur commoda, quem sequitur incommoda, & contra: id eoque nec iustum, nec aequum sit, ut debeat quis potiri beneficio, & favo-ribus hujusmodi statutorum, non debeat tamen eis subcercere in odiosis, ut latius d. disc. 50. de succession. final. quod etiam occasione retractus insinuatur sub it. de servitio. disc. 21. in d. disc. 50. de succession. agendo de puncto, An clericis subiacent retractus conceito per legem laicalem, & quatenus non, an ille competat, cum similibus; Et quam aequalitatem in exclusionem dictae claudicationis agnoverunt etiam in aliquibus casibus istius Principatus Tribunalia, praetertim circa Constitutionem Aegidianam super appellations in possessorio; ex deductio. disc. 37. de iude. ubi de illius materia, & latius in discursu, vel opusculo super eadem Aegidianam inter varia vota. Quidquid autem in subjecta materia sit de hujusmodi claudicatione, prudenter, nimirum laudabiliter nona lex hujusmodi dubitationem futiliter, tum ut ita cestet prefata scandalis occasio apud faculares super hujusmodi claudicationis uero, & praxi, tum etiam quia exceptis regularibus, & praetertim illis feminini sexus, eidem ecclesiasticis magis interest itam differentiam sublatam esse, dum ita clerici, alii ecclesiastici agnati, citra omne dubium, hujusmodi statutorum beneficio uti possint, excludendo feminas, & cognatos, adeo ut in hac parte sit longe magis beneficium, quam praedictum, quod ecclesiasticis ex illa Constitutione resultat.

5 Circa vero tertiam partem praesentis §. super deletione differentia inter exemplios, & non exemplios, vel ecclesiasticos, & faculares in personis succedere habentibus, ex quo pro frequentiori contingenti non deberent exclusionem pati feminas, que sicut moniales, & professa, juxta questionem, de qua in scripto citato disc. 5. de succession. & alibi, vel quod cognati masculi sicut clerici, sive religiosi; Quamvis in puncto iuris revera probabilitas est opinio, ut ita exemptum suffragari non debetur, eo quia attendenda potius veniat qualitas naturalis, ab instanti nativitatis insita, quando ante superventam accidentalem qualitatem exemptivam, persona erant hujusmodi legibus subjectae, ut cum rationibus, & auctoritatibus ad latitudinem probatur eod. disc. 5 de succession. ac etiam in §. sequenti occasioni probandi, quod id non est effec- tiva ecclesiastica immunitati praedictae, neque ejus termini intent, ex pluribus repetita ratione, quod id non est effectus iurisdictionis, & potestatis statuentium, que cum ecclesiasticis direcete exercetur, sed est effectus indirectus, qui resultat ex illa defendantem voluntaris presumptione, quam hujusmodi leges inducunt; Nihilominus quia istius Principatus Tribunalia receperunt videtur aliam opinionem, quam subtiliter volebant, idcirco prudens, & laudabile consilium fuit ad tot litigias dirimendas ita providere.

6 Stante autem dicto praesupposito, cum quo proceditur, & de quo plures in Theatro, praetertim disc. 112. tit. de Jure, quod paria sint forum fortiori, & legibus ligari, & per consequens ut omnes, qui exempli sunt a foro laicali, hujusmodi statutis non subficiant, omnino inutilia, & haec proviso, fina quia penit inutilia, & nunquam operativa haec statuta remanere videbantur, potissimum ob dictam aliam speciem exemptionis bonorum; Unde propterea unus ex congregatis bene dicebat, quod melius fuisse illa generaliter, & in totum abolerre, dum alium ita effectum non operabantur, nisi promovendi magnas, & continuas lites absque fructu, tum ob magnam copiam bonorum de directo dominio eccliarum penes laicos, in hoc Principatu magis, quam alibi existentium sub titulo emphyeutis, aut livelli, ob rationem plures assignatam sub it. de emphyeut. praetertim disc. 5. & c. quod felicitate ob intestina bella, & factiones in his regionibus retroactis faculi vigentes inter Guelfos, & Gibellinos, aliae similia accidentia, faculares ad evitandas proscriptiones donabant eorum bona eccliaris, que deinde ab eis sub modica reponsum recipiebant in emphyeutis, vel cum alio simili Titulo; Tum etiam ob magnam copiam personarum exemptarum a foro faculari, qui quodammodo retrahunt videtur ad plebeas, & pauperes artifices, vel rusticos, super quorum successio-

a In Ravennatenoriam Card. Ottob. inter suas dec. 149. cum qua precessit in aliis casibus relatis disc. 6. & 147. de Succession ab intest. & disc. 25. de testam.

b In Urbinate cor. bon. mem. Card. Taja de qua disc. 6. de Succession. n. 12. c Ex latè deducit eod. tit. de succession. disc. 5. & alibi.

d Ex deducit disc. 6. & seqq. de fidei. & alibi.

e In d. tit. de fidei. praetertim d. disc. 63. & 106. & in aliis.

f Ex deducit disc. 1. de regular. n. 120. & disc. 2. Miscell. ecclesiast. n. 24. & alibi.

TEXTUS CONSTITUTIONIS.

Dum non ex ipsorum Statutorum, vel statuentium aliquam iurisdictione, vel potestate, sed ex nostra duntaxat Apostolica authoritate hunc succedendi ordinem in dicto nostro Statu immediato, & mediato Italæ, ex iustis causis ani-

in quadam voto, seu discrusu, inter varia vota agenda de subiectione Ecclesiasticorum publicis oneribus ex potestate Pontifica.

Ceterum ubi etiam ita provisum non esset, adhuc tamen Ecclesiastica immunitatis termini à subiecta materia extranei videntur; quoniam Sacri Canones, vel Concilia, seu Confessiones Apostolice nil favore clericorum, & personarum ecclesiasticarum in ista materia intefatarum successionem statuerunt, adeo ut dici valeat, quod clericatus, vel alia ecclesiastica qualitas secum ferat aliquid jus, vel privilegium, quod ab hujusmodi statutis collatur, sed illa tota regulatur à legibus civilibus facularibus, quibus uisum est talium succedendi ordinem statuere, illum etiam, ut dictum est supra in §. III. plures variando; ideoque dum jus antiquum, vel novum, antequam ueniret jus novissimum Authenticonum, vocabat solos agnatos legitimos in exclusionem cognatorum, si ita esset, non potuerit Julianus in praedictum statuere, quoniam isti non habent requisita Concilii, adeo ut non incendant in habitu, & tonlura, neque inserviant in divinis, sed in omnibus faculariter vivant, adhuc tamen proceditur cum opinione, quod etiam non gaudente privilegio fori, adhuc gaudere debeant aliis privilegiis clericalibus, & praetertim ita exemptioni, vel non comprehensiois sub legibus, & statutis laicalibus, ex iis, que generales habentur d. disc. 12. de fidei. disc. 37. de iude. ubi de illius materia, & latius in discrusu, vel opusculo super eadem Aegidianam inter varia vota. Quidquid autem in subjecta materia sit de hujusmodi claudicatione, prudenter, nimirum laudabiliter nona lex hujusmodi dubitationem futiliter, tum ut ita cestet prefata scandalis occasio apud faculares super hujusmodi claudicationis uero, & praxi, tum etiam quia exceptis regularibus, & praetertim illis feminini sexus, eidem ecclesiasticis magis interest itam differentiam sublatam esse, dum ita clerici, alii ecclesiastici agnati, citra omne dubium, hujusmodi statutorum beneficio uti possint, excludendo feminas, & cognatos, adeo ut in hac parte sit longe magis beneficium, quam praedictum, quod ecclesiasticis ex illa Constitutione resultat.

1 D E ratione, ob quam statuatur ut Apostolica autoritatis, non autem illi si suauiter comprehenso ecclesiasticorum referatur.

2 Respondet ad objectum mali exempli.

3 Quare in hac materia nullum dignoscatur ecclesiastica immunitatis praedictum.

4 Quod iuscello si beneficium legis civilis, que certas conditiones, & qualitates adiuvare posset.

5 Leges facularies non obligant ecclesiasticos, & quando id procedat.

6 An ratio iustitia, & aequitas naturalis, vel publici boni illos obligat.

7 Quae species legis illos obligat, & quomodo.

8 Quomodo lex facularis disponat de iuramento, ejusque vim tollat.

9 Quid super matrimonio.

10 De exclusione clericorum, & religiosorum in successionibus, & fideicommissis, aliisque dispositionibus.

11 De exclusione illegitimorum à successionibus.

12 De inhabilitatione clericorum, in successione feudorum.

13 De applicatione ad casum super refractionem successionis ad solos agnatos.

14 Quod vera ratio hujusmodi statutorum fundetur in praesumpta voluntate decadentium.

15 Intefata successio dicitur testamentum legis.

16 De testamentis, que per unu sicut nomine alicui.

17 Quod presumptio, de qua num. 14. sit administrata.

18 Quando confusio unius praedictus alicui.

19 De administris comprobantibus presumptionem legis.

20 De rationibus legis Voconie super exclusione feminorum.

21 Reprobantur rationes contrarie, que feminis affligunt.

22 Quare congruat ut religiosi excludantur.

23 Quod eligi debet maius bonus, vel minus malus.

24 Ut attendi debet qualitas naturalis, non curata accidentalis.

§. XI.

Q Uoniam nonnulli, forte nimis zelatores motiva- tur, dispositionem, de qua in §. antecedentibus, super comprehensionem eccliarum, & personarum, ac rerum ecclesiasticarum sub hujusmodi statutis, esse praedictam ecclesiastica immunitati, aperiendis aditum facularibus potestatibus idem in eorum ditionibus faciendi, idcirco iudicatum fuit opportunum, ad quamdam superabundantiam, omnemque debitandi occasionem dirimendam, in hoc §. declarare, quod non statuentur, vel statutorum potestati id referendum sit, sed Apostolica, & Pontificis duximata auctoritati, qua concurrente omnis ecclesiastica immunitati, & libertatis laesio cessat, quoniam ob utriusque gladii spiritualis, & temporalis conjunctionem in isto Princeps concurrentem, multa ei conceduntur, que alii Principibus, unum tantum gladium temporale habentibus, denegantur, ut advertitur superius in §. ubi respondetur ad objectum mali exempli, quae dicitur directa, id est ex ipsa iustitia; vel aequitate naturali, ut quam servandam lex defervat tanquam stimulus, vel incitamentum eodem, five Praetorium, & Superiorum ecclesiasticorum ad idem statuendum, & praecipendum, non autem tanquam lex edita a potestate facularum, & cum vi coactiva.

Altera est species illius legis, vel provisionis, que directe non disponat cum clericis, & personis ecclesiasticis in praefata ratione potestativa, & jurisdictionali, sed indirecte, & per consequentiam, ita tamen quod nullum habeat bonum, & commendabilem finem, vel justam causam, unde propterea dici potius mereatur in odiuum clericatus, vel status Religiosis, five ad fraudandam prohibitionem exercendi cum istis iurisdictionem, & potestatem, ita sub aliquo pallio emvelando, & tunc pariter dicendum est idem, quod in specie precedenti, idque dignoscitur ex directiva sequenti.

Tertia demum est species illius legis, vel provisionis, que indirecte feriat personas, vel res, aut causas ecclesiasticas, & respectives spirituales, accessoriæ, & per quamdam consequentiam; directe autem, & principaliter feriat personas propriorum subditorum, five praefuppontum Card. de Luca de Statu Success.

aliquid factum, vel aliquam circumstantiam in actu spirituali; acque non sit per viam coactionis explicite, vel implicita, que sequatur cum penal privatione juris proprii, & quælibet, sed per viam invitationis ad lucrum, & commodum acquirendum, & per viam conditionis, vel qualitatis, sine qua illud commodum, vel beneficium, quod ab ipso legislatore, tanquam lege animata, faveat dilucide proveniat, obtineri non possit, adeo nulus actus jurisdictionis, & potestatis cum personis, vel rebus ecclesiasticis exerceri dicatur, & tunc talis lex, vel dispositio valet, accipe attendenda est, non tanquam lex obligatoria, sed tanquam adiectio conditions, & qualitatis necessariae ad illud commodum, vel beneficium obtainendum, & tanquam vestis nuptialis, sine qua parentes familiæ domi suæ, & in ejus convivio non vult admittere convivas, juxta evangelicam parabolam. Sive tanquam probatio ex legis præsumptione inducta illius facti, quo posito, ex ipomet jure naturali, vel ecclesiastico ille actus corrigit, sive alius refutat præjudicium. Ita quod videtur vera, & genuina distinctio, quæ mediane, quando veritati, & justitia incumbunt, sive non autem factioario styllo, sustineri valet illa pars, que propriæ assūtæ potestati, vel hierarchia, omnia conciliantur, & de qua distinctione latius habetur in theatro actum.

⁸ Ut puta (exemplificando dictam theoram) certum est, quod juramentum est res merè spiritualis, super qua laicæ potestas directe disponere non potest, neque ejus vim tollere, illud declarando inefficax, & non obligatorum, sive absolvendo jurantem ab illius observantia: Et tamen receptum est, ut super illo disponere valeat indirecte, præsumendo scilicet in actu initio sine forma per ipsam præcripta quādam malam qualitatem, sive quādum virtutem naturale, que posito ipsum juramentum corruit per consequentiam ex divini, vel ecclesiastici juris dispositione, unde refutat illa infictio, vel inefficacia, que exp̄s̄e, & directe ordinari non potest, puta declarando illum actum vi, dolo, vel meo extorsum, dum operatio legi versatur circa factum profanum, inducendo scilicet illam præsumptum probacionem facti circa vitium naturale, ex quo de consequenti refutari infictio rei spiritualis: Ita tamen quod ista dicenda sit probatio præsumpta ex præsumptione juris tantum, que, non docto de contrario, sufficiat, possit autem elidi per contraria probacionem veritatis, & sinceritas actus, & per consequens exclusiviæ dicitur virtutis; unde propter ea si lex laicæ disponeret, quod censenda esset præsumptio juris, & de jure prohibendo, vel inefficacem declarando contraria probacionem, tunc intraret infictio, quoniam ita effter fraudulenter, & per indirectum disponere super ipso juramento. Idemque ubi eadem lex, non ferta forma per ipsam præcripta, adimerit fidem Notario, sive adimerit fidem scripturæ, aut alias disponere, super factum, ex quo de consequenti refutat cœlestio iuramenti ex ejus natura.

⁹ Ita pariter matrimonium est res spiritualis, super qua potestas laicæ se ingenerere non potest, neque ejus liberatum impeditre, ex dispositione juris canonici, clarissim vero ex dispositione Concilii Tridentini; unde propter ea si contrahenti matrimonium contra ejus prohibitionem, vel non servata conditione adjecta (quod etiam in prædictis dispositiōnibus procedit) adiudicatur pena, qualis esse dicitur, ubi controvenerit privatus bonis, vel iuribus suis, vel alias molestias in persona, sive in bonis patiarum; & tunc lex, vel dispositio inefficax est, & invalida, utpote in materia, in qua disponens potestate non habet, neque se ingerere potest; sed si concedatur beneficium, quod concedens potest non concedere sub certa conditione, vel qualitate adjecta matrimonio contrahendo, adeo sine illius conditionis implemento, vel qualitatibus verificatione illud lucrum seu beneficium obtinere, vel retinere non possit, & tunc talis dispositio valida est, quoties tales non habeant honestas, vel parum rationabiles refractiones, & circumstantias, quod indicant quādam præfactam coactionem, adeo sine dicta fraude, & palliatione exercitum laicæ potestatis in re spirituali, cum similibus exemplis, de quibus in mox citatis locis.

Atque descendendo magis proximè ad nostram matrem successionis, si lex, vel privatus disponsens ab hæreditate, & successione directa, seu fideicommissaria, aut a subfido dotali, aliòve beneficio excludat clericos, vel

religiosos, seu moniales, absque aliquo iusto fine, adeo ut dici valeat exclusiva, & inhabilitatio in odium status clericalis, vel religiosi, aut cælibis, utique dispositio invisa est, arque rejecta conditione, que habenda erit pro non scripta, eadem dispositio suum effectum torturi debet, ad instar eorum, quæ apud antiquos Romanos habebantur in oppositum ejus, quod habetur apud nos super prohibita viduitate. ¹⁰ Sed si exclaudantur, vel inhabilitentur clerici, vel religiosi ex honesto, & probabili fine per disponentem desiderato, ut bona devenerint ad secularies, qui matrimonio contrahere possint; vel debeat, arque Rempublicam hominibus respire, & familiam propagare, & conservare; tunc dispositio valida est, dictuque bonus finis in dubio præsumvit, non confitio de contrario, in exclusionem delicti, quod inepte dicetur, quando in odium status clericalis, vel religiosi ita disponeretur, ut eos supra citatis latius habetur.

Exindeq; manat validitas legis laicæ vocanti ad successionem intestatam, & respectivæ etiam testatorum solum legitimatos, inhabilitando spurious, & illegitimos, quibus clericatus, vel alia exempliva qualitas non prodest, quoniam, ut iuperius dictum est, cum successio in bonis defundi sit beneficium legis laicæ, que potest illius collare, accipendium est cum illa qualitate, & conditione, quam ipsa lex adjicere voluit. Ita quod est ratio, ob quam sustinetur, juxta vienorem, magisque in præcepta opinione, inhabilitatio clericorum, & religiorum ad succedendum in feodi, vel illam jam obtenta retainendum, & quod scilicet infundans ex legis præsumptione laicalem qualitatem pro eo beneficio obtinendo desideraverit, & directe volunt, cum piersique similibus que deduci, & considerari possunt.

Applicando autem ad rem nostram, atque agendo formam in præsenti §. de successione intestata, cum de testametaria, & de potestate legis laicæ refringendi facultatem testandi, ac disponenti de bonis suis, agatur infra in §. XIX. Non improbabiliter forte dici posset, quod cum ius succedendi in bonis ad intestato decedentis sit legis civilis laicæ beneficium, quod ab ipsa poterat non concedi, vel posset aucteri, sive immutari, dum ab ea provenire restriktio ad certum gradum, nempe decimum, idemque posset restringi, vel ampliari: Hinc sequitur quod quemadmodum ipsa potest prius inhabilitare genus cognitatum refringendo idem beneficium ad genus agnacitum, deindeq; restituendo cognitatum, ac etiam inhabilitare genus illegititorum, aliorumq; inhabilitatorum: ita non videtur quid prohibetur certas adjicere qualitates, sive ipsius idem beneficium obtineri non possit, possimbi ubi qualitas, que adiudicatur, honestum, ac rationabilem habeat finem, ut scilicet bona conservetur in agnacitibus, & familiis, atque ita Republica hominibus repletatur, & fiat majoris existimationis, & potentiae, quæ in copia, & divitias populorum verè consistit, non autem in thesauris reconditis in arcis, quoniam istæ sunt divitiae mortuæ consumptio subiecta, illa autem sunt vivæ, & renacentes, idemque consumptio, & dissipatio ad non subiecta.

Vero quidquid sit de ista ratione, solum, & de per se confiderata, super qua locus relinquitur veritati, nil desuper firmando, in casu tamen, & ad effectum, de quibus agitur, alia urget ratio poterior, per quam omnem duobus super ecclesiastica immunitatis præjudicio cœstat: præsumpta scilicet, vel subintellecta decedentium voluntatis, ut cum hoc ordine eorum fucelus deferri debat, quando eis non concedatur expressam fucum voluntatis declarationem tacere. Quemadmodum enim si decedens condit testamentum, atque in ejus ultima voluntate jam probata vocat solum agnatos masculos, vel solum laicæ, excludendo, & inhabilitando clericos, & religiosos, ac moniales, dici non potest aliquod ecclesiastice immunitatis præjudicium adesse. ¹¹ Ita quoniam illa voluntas non habeatur explicata, vel sufficienter probata, potest lex illam suppleri, vel præsumere, dum intellata fucelus dicitur testamentum legis, que illud facit pro decedente intestato, vel intestabilis. ¹² Sicuti habemus in iure, quod pro pupillo intestabilis pater, vel avus paternus testatur cum illa substitutione, que pupillaris dicitur, vel pro amenta, seu furioso testatur illi conjuncti, quibus lex hanc dedit facultatem, cum illa substitutione, que dicitur exemplaris, ac etiam in aliquibus diebus Episcoporum testatur ad pias easas pro decedentibus ab intestato, ita istorum verisimilem voluntatem expli-

cando, vel supplendo ex deductis dicitur. ¹³ De testam. cum familiis.

¹⁷ Ideo citra omnem dubitationem procedit, ac recipiendum est, quoniam non est præsumptio, vel suppletio, quæ proveniat à sola potestate, & operatione legis, cui ita statuere placuerit, absque probabili fundamento veritatis, sed est præsumptio nimis adminiculata; unde quemadmodum habemus, quod confessio, vel alia dispositio alieno nomine facta, per Praelatum, vel Rectorem, sive tutorum, aut procuratorem, aliunde administratorem, non habentem liberam potestatem disponendi de bonis, vel iuribus illius, cui præjudicatur, adhuc adminiculata attenditur, & probat fuit multo magis dicendum est, quando veritatis adminiculata concurrent deferat declarationem, vel dispositioni Communitatis statuentis, ita explicantis, vel supplicantis voluntatem, juxta mores proprii populi, quorum bene confia est, optimè informata: Itaque videantur veri, ac proprii iustiæ termini, non autem illi, qui per superficies pragmaticos adhiberi solent, totum referendo potestati, & jurisdictioni flatuentum.

¹⁸ Adminicula verò sunt plura, quæ unitim considerata, cum solita vulgaris regula, ut singula que non profunt unita juvent, ponunt rem in claris. Primo, nempe ob antiquas leges, & mores Romanorum, de quibus supra in §. III. Secundo, ob eosdem mores continuatos sub longa dominatione Longobardorum, ab quo eo quod de intermedia interruptione confit, ut ibidem advertitur: Tertio, ob post sequutam introductionem feudorum, cum eodem ordine successione reficitur ad agnos masculos feminis regulariter exclusi, ut plures in sua fede sub tit. de Feudi. Quartò, fortior ob communem, penèque universalium utrum iustum statutorum ex infinitis iurisprud. II. ita occurrerendo errori introducto in hac regione contra populorum sensus, & mores Juristarum illorum temporum simplicitatem, recipiendo pro lege correctior, & obligatoria ius novissimum Authenticorum, quod Græcorum potius, quam Italorum moribus congruebat. Quinto, tortuissime ob actualē admodum communem, & frequenter proximam, quam habemus in ordinacionibus fideicommissorum, ac primogenitorum, & majoratum, quoniam, ut lique ex multis casibus recentis, in tit. de fideicom. præser. ¹⁴ dicitur. ¹⁵ cum plurib. seqq. confutetur et præferuntur agnatos, quamvis remota transversa feminis, & cognatis per eas, & quamvis effent descendentes, & de proprio sanguine, quinimmo etiam extraneos fideicommissorum renovatores, ut dicitur. ¹⁶ & seqq. eod. tit. de fideicom. sexto, ob alteram confutitudinem, quæ tendit in idem, de qua in sua fede sub tit. de renuntiat. quod parentes, & fratres solliciti sive solent de renunciacionibus facientes per filias, vel per sorores, ut bona in agnacionibus conserventur? Et septimo clarissim, adeo non admiculum, sed aperta probatio dici mereatur in hoc principatu, ob supradictam penè universalem declarationem animi factam per populos, ac etiam pro majori parte per clericos, ut supra.

²⁰ Urgent quoque binæ rationes per DD. considerari solita pro justificatione legis Voco n. & per consequens iustiæ confutudinis Italiz., & statuorum de quibus agitur. Una scilicet, quod ita conservantur familiaris nobilitas, decus, & splendor, ac memoria defunctorum, quod naturaliter homines nimirum ambunt, & propter ea cum adeo exacto studio, & diligentia ordinantur perpetua fideicommissa, majoratus, & primogenia, atque solliciti sunt viri pruentis de ampliis renunciacionibus mulierum, ut etiam superioris ad vertitur.

Et altera magis viva, magisque congrua, & convincens est ratio, quæ concernit non solum iustitiam, & æquitatem privatam concurrentem ad successiōnem, sed etiam publicam utilitatem, beneque regulatum regnum Principatus, vel Reipublicæ; quod scilicet ut plurimum major est foler numerus feminarum, utpote non subjectarum excidis, aliique casibus mortis violentæ, vel etiam naturalis immaturæ, quibus subjacent viri non autem mulieres in belis publicis, ac privatis, & intestinis, ac respectivè ob labores, & magna incommoda campestria in exercitio agriculturae, necnon frequentius subjacent casibus mortis per manus iustitiae ob delicta; E converso autem viri non autem mulieres sunt, qui præstant servitia personalia, & realia Principi, & Reipublicæ, aliae supporting onera, & magna incom-

Card. de Luca de Statu Success.

De Statutariis Successionibus. §. XI.

moda; idemque certum est, quod Reipublicæ interest, ut penes istos refidant bona, cum quibus commodus dicta onera, & servitiæ præstari valent, omnisque iustitia, & æquitas ratio exigit, ut majus habeant commodum illi, qui sentiunt majus incommodum, non autem ut majus commodum habeant mulieres, quæ nullo incommodo subjacent, earumque longè melior sit conditio, ut clare ad sensum.

Exindeq; ad evidentiam convincuntur parum solidæ binæ rationes per dictum Jus novissimum Justiniani ad feminarum favorem assignata: una scilicet, quod ita exigat aquitas, dum ita manifestè refit, ut supra: & altera, quod ita effet quadammodo accufare natum, quod feminam generat, quoniam istam, ut potest definitam procreationi liberorum ex melius prouidit, quam virum cum dote, idemque mulieres effit debet ha forte, & portione contenta; E converso autem ita effet redargere, non solum antiquos sapientissimos Romanos, qui fundarunt illud magnum Imperium, quod stulti Græci autores dictæ novissime legis destruxerunt, sed etiam ipsius Deum, quod ita per legem ab ipso conditam statuerit; unde merito insulas, & pueriles itas rationes plerique Scriptores appellant. ^g In dicitur Iustinius, licet nolens, fateatur hanc veritatem, quod lex duodecim tabularum quandam contineret antiquam simpliciter. ^h

Ac etiam, respectu præfertim religiosorum utriusque sexus, nimirum urgat consideratio, de qua dicitur. ^{63.} & seq. de fideicom. & alibi, quod scilicet attenta potissimum opinione Canonistarum, cum qua in hoc Principate proceditur, quando successio reficitur ad agnos masculos feminis regulariter exclusi, ut plures in sua fede sub tit. de Feudi. Quartò, fortior ob communem, penèque universalium utrum iustum statutorum ex infinitis iurisprud. II. ita occurrendo errori introducto in hac regione contra populorum sensus, & mores Juristarum illorum temporum simplicitatem, recipiendo pro lege correctior, & obligatoria ius novissimum Authenticorum, quod Græcorum potius, quam Italorum moribus congruebat. Quinto, tortuissime ob actualē admodum communem, & frequenter proximam, quam habemus in ordinacionibus fideicommissorum, ac primogenitorum, & majoratum, quoniam, ut lique ex multis casibus recentis, in tit. de fideicom. præser. ¹⁴ dicitur. ¹⁵ cum plurib. seqq. confutetur et præferuntur agnatos, quamvis remota transversa feminis, & cognatis per eas, & quamvis effent descendentes, & de proprio sanguine, quinimmo etiam extraneos fideicommissorum renovatores, ut dicitur. ¹⁶ & seqq. eod. tit. de fideicom. sexto, ob alteram confutitudinem, quæ tendit in idem, de qua in sua fede sub tit. de renuntiat. quod parentes, & fratres solliciti sive solent de renunciacionibus facientes per filias, vel per sorores, ut bona in agnacionibus conserventur? Et septimo clarissim, adeo non admiculum, sed aperta probatio dici mereatur in hoc principatu, ob supradictam penè universalem declarationem animi factam per populos, ac etiam pro majori parte per clericos, ut supra.

Verum quidem est, quod ista consideratio absurdorum productiva in religiosis professis potest retrorsum quoad religiosos masculos agnatos, quibus statutum prouidet in exclusionem feminarum, & cognitorum in seculo existentium, potissimum ob nostra Constitutionis dispositionem in praesenti §. in fine, ut sola qualitas naturalis attendi debet, quia in religiosis professis, capacibus in communis, adhuc durare dicitur, idemque, non resistenti disponenti voluntate, illi succedunt etiam in fideicommissorum nobilitate agnatis, & decus, & splendor, ac memoria defunctorum, ut monasterium extraneum ad communem ignoratum, & quandoque infernalorum excludat illos de sanguine in seculo existentes. Verum iste casu magis rarus est, illumque tolerare congruat ad effugientiam claustrationem, ac etiam ne alias dici posset, quod lex prodierit in odium religiosorum, ut aliqui de ignaro vulgo, non calentes quod dispositio determinet, ejus publicationis initio obloquuti sunt. Impossibile namque est in hoc mundo omnibus confundere inconvenientibus, atque talem eligere adeo bonam, & perfectam viam, quæ aliquod malum, vel imperfectionem aliquam non habeat, sed ut in omnibus aliis Mundi rebus, & negotiis contigit, procedendum est cum præponderantia, eligendo scilicet illum viam, quæ magis bonum, & minus malum continet, ac respectivè ob labores, & magna incommoda campestria in exercitio agriculturae, necnon frequentius subjacent casibus mortis per manus iustitiae ob delicta; E converso autem viri non autem mulieres sunt, qui præstant servitia personalia, & realia Principi, & Reipublicæ, aliae supporting onera, & magna incommoda

directis,

dendi cur ista provisio facta sit. Et quanam sit prærogativa particularis matris.

SUMMARIUM.

- 1 **Q**uarto in hoc & fiat mentio matris.
- 2 **A**n videntur statuta excludentia matrem.
- 3 **Q**uod antiquitus mater ius in successione non habebat.
- 4 **M**agis tenetur erga parentes, quam erga liberos.
- 5 **D**e erroribus Jurisprudenciae circa tutelam.
- 6 **D**e aliis erroribus circa donum dotationis, & alimentorum.
- 7 **Q**uere fuit opus providere in casibus dubiis, & disponibilibus.
- 8 **Q**uod quandoque neque ista cautela sufficit.
- 9 **Q**uare, & quomodo insinuantur aliquæ questiones.
- 10 **D**e confirmatione statutorum an, & quando sit necessaria.
- 11 **D**e exemptione bonorum existentium extra territorium, & quæ bona circumscribantur loco.
- 12 **D**e exemptione bonorum existentium in territorio de dicto domino Ecclesiastarum, & personarum ecclesiasticarum.
- 13 **D**e questionibus super exemptione personarum ecclesiasticarum, itaque est triplex.
- 14 **A**n vocati per statutum, cui subjacent, excludant forenses ipsi statuto non subjectos.
- 15 **Q**uoniam sunt personæ ecclesiasticae.
- 16 **D**e combinatione statutorum, personarum, & bonorum an attendatur.
- 17 **D**e mixtura personarum in medio non existentium non exclusarum, quid operetur.
- 18 **A**n statuta loquuntur de successione decedentis ab intestato locum habebant in successione intestabilis.
- 19 **D**e eadem que, de qua supra n. 2. an valeant statuta excludentia matrem.
- 20 **A**n exclusio si perpetua, & simplex, vel potius temporalis cum reintegrazione.
- 21 **Q**uando feminæ reintegrentur ad successione, hoc manifestentur ob dotem non datum.
- 22 **S**tatuto excludente matrem, & forores ob agnatos etiam remotos, an intelligatur solam de agnatis linea inferioris, non autem superioris.
- 23 **A**n sub nomine agnatorum veniant feminæ agnatae.
- 24 **A**n sub nomine masculorum excludentia feminas ve- niant masculis ex feminis.
- 25 **E**xclusa matre an ad eum debatur legitima.
- 26 **A**n dotus extensus à patre, vel majoritate rationis, & an exclusio favor agnatorum transversum latus ingreditur patrem, & avum paternum.
- 27 **E**xclusi feminis, in cognatione ob masculos, vel agnatos, an intelligatur data gradus & qualitate.
- 28 **S**tatuto demandante feminarum exclusarum dotationem, an unica dos pro omnibus sufficiat.
- 29 **A**n dos debita ex statuto feminis exclusis succedit loco legitime.
- 30 **D**e effeditibus exinde resultantibus.
- 31 **D**e modo extrabodi dotem à statuto demandatam, pro feminis exclusis.
- 32 **A**n feminæ exclusæ facient numerum, & partem, & quomodo.
- 33 **A**n legitima liberorum exclusorum à statuto possit tolli in totum.
- 34 **O**rdo successoris statutorum an procedat in necessaria successione feudi, vel emphyteusis, aut fideicommissi & simili.
- 35 **A**n statutum favore agnatorum locum habeat in bonis ob- ventis à matre, seu latere materno.
- 36 **A**n inter fratres, eorumque filios à statuto vocatos at- tendunt duplex vinculi.
- 37 **D**e computatione graduum, an fieri debet juxta jus ci- vilis, vel canonicum.
- 38 **A**n hoc statuta procedant cum illegitimi legitimatis.
- 39 **S**tatutum deferens successorem patri, an suffragetur bimbo.
- 40 **D**e verificatione civilitatis, & subiectioris statuto, ad obtinendum ejus beneficium. Et de adoptivis.
- 41 **C**um qua regula in hac materia procedi debet.

§. XIII.

AScendentium vocabulum genericum, compiestitur ab uno dubio de sui natura matrem, adhuc tamen prævide istius, citra superfluitatis vitium, facte est mentio specialis, ad occursum conuenit Juristarum supersticio-

nibus, dum eorum aliqui adeò favorablem reputant matris causam, utpote ante partum onerosam, in partu dolorosam, & post partum laboriosam, ut putent non posse per statutum illam à luctuosa filii successione excludi, potestem negantes, quasi quod nimium exorbitans, & irratio- nabilis effet lex naturali iuri quodammodo contraria. Ad autem continere videtur elatum æquivocum, quoniam ista successoris materia, ut plures infinitum est, tota pro- venit ex positivæ, seu civilis legis beneficio, quo in to- tum tale beneficium tollere potest, sive pro ejus libito unus concedere, & alii denegare; atque de facto apud Roma- nos, ut liquet ex antiquo, vel medio iure Pandectarum, penit nullum, vel Jonge inferius erat ius matris, & af- cenditum, vel conjunditorum per eum latus, quam effe patris, & ascenditum per latus paternum, imo, & collateralium agnatorum; idemque recentiori tempore intro- ductum est per ejus Feudorum; Ac etiam hodie quando adjungi liberi, non curantur patet, & mater, aliique pa- rentes, & tamquam quando iuxta regulas imaginarii juris na- turæ procedendum effet, res debet esse in oppofitum, quoniam erga liberos nullam habemus postivam obligatio- nem, quia nullum ab eis receperimus beneficium, ut è con- verso habemus erga parentes, & praefertur erga matrem in tribus statibus supra recentis; unde propriepe apud Mo- rales magis communiter ad patrem, & matris favorem de- ceditur illa idealis, & nunquam practicari solita quæsto, quam solent Magistri examinare in Institutionibus ad ty- rnum ingenia exercenda, quod scilicet si quis habeat patrem, & matrem, & liberos aquæ pauperes, ipse autem non omnes, sed aliquos tantum alete posse, teneat potius erga parentes, quam erga liberos, ratione gratitudinis, & obli- gationis antitodalis, & tamen in hoc iure successorio res est in oppofitum, idemque hujusmodi dubitationes parum probables dicuntur; Adhuc tamen opportunum fuit id exprimere, quoniam frequens praxis docet, quod apud aliquos, pro ingeniorum varietate, plus valent fabula, quam probatissimæ historiez, & veritates.

Et quidem in hoc proprio statuto, aliorumque ascen- dium, vel conjunditorum per eum latus, multi dignoscuntur apud aliquos ex nostris errore, quorum aliqui recententur in Confessione legi, & rationis. Siquidem ius antiquum, imo etiam novum excludebat omnes feminas, etiam matrem à tutela, vel cura, supervenient autem ius novissimum Justinianum, feminis adeò favorable, in gratiam (ut aliqui volunt) Theodorus Augustus Dominatricis, per quod mater, & avia, solum habitantur, atque remoto obſciculo, capa- ces tutelæ, & curse reduntur, & tamen nostri, regulando tutelam ab ordine successions, tutelam matri deferunt supra omnes ascendentes, & collaterales agnatos, imo su- pra ascendentis paterni lateris, qui pupillum non habent in pofceti, quorum conditio potior erat, idemque majoris potestia repunt ius matris, adeò Summo Pontifice deterente quorundam pupillorum tutelam valde qualifica- to patru, tunc Prælato, ad Cardinalatum postmodum evēdo, à qui pupilli magna confequi, & sperare poterat beneficiis, excludit matre non multum regimini apta. b Aliquis visu est ista gratia nimium exorbitans, & injuriosa, atque ius naturalis quodammodo violativa, quod est improbabile, ut loco citato advertitur.

Eadem, forte major simplicitas, vel ineptia manans ex confuso fonte non reflektendi ad historiam legalem, ac temporum, & iurium distinctionem, dignoscitur & circa ordinem, vel onus alendi, & dotandi filios, & de- cendentes, quoniam cum per ius Digestorum & statutum alimentorum ordo, vel obligatio, ut illicet prior obligatio debet esse patrum, & successivi avi patrum, aliorumque ascendentium ejusdem lateris, in quorum omnium deficitum subfidiaria intret obligatio matris, & successivi avi materni, aliorumque ascendentium ejusdem lateris, in quorum deficitum intret alia subfidiaria obligatio aliorum collateralium, exinde nonstiri defundunt ordinem dotationis femininarum, ob argumentum, quod receptum est proce- derere ab aliis ad dotem; idemque dicunt primò obligatio esse patrum, & successivi avi patrum, aliorumque ejusdem lateris ascendentibus, in quorum omnium deficitum obligatum dicunt matrem, & successivi ascendentibus materni lateris, adeò tenaciter hinc ordinem tenentes, ut putent illum etiam transire ad successores, & bona jam defunditorum ascendentum paterni lateris, adeò istis fideicommissum in eorum bonis ordinantis cum stricta, & rigorosa alienationis prohibitione, si pueri de- cendentes habeant matrem, vel alios ascendentibus ejusdem lateris

frequentius in materia cadere solent, cum impossibile sit reali- fumere, & recentere omnes minus frequentes; In- telligendo de illis, quæ percutunt intestatam successio- nem statutariam, quoniam illæ quæstiones, quæ cadunt in successione teftata, & quando cum statuto conjun- tur testamentum, vel alia dipositio defuncti, insinuan- tur infra in §. XIX. Recententur autem quæstiones ad ef- fectum descendenti necessitatibus hujus provisionis, quod- que alias, (ut præmisum est) inaniam remanent, & sine effectu haec statuta; Adhibetur tamen italus remissivus, quoniam alias effet talidio, & impracticabilis evagatio, quando singula formiter disputari deberent, idemque curiosus in locis quæ citantur poterit ejus desiderio, vel opportunatæ, juxta casum contingentias, & tatisfa-

cerent. Prima igitur quæsto est per acta superius in §. VII. fu- 19 per statutorum validitatem, & quoniam Papæ, vel alterius respectu Principis auctoritas, & confirmatio necessaria sit, expediens diversas confirmationes species, ut in co- dem §. VII. habetur, ubi videndum est.

Secunda quæsto est peracta in §. VIII. super existentia, 20 vel situatione bonorum, an sint in territorio statuentis, vel extra, ut statutum non attenduntur, neque suam faciat operationem, nisi in bonis extratribus in territorio, extra quod statuentis potestas, & juridictio non extendit, atque ex illa plures aliae prodeunt quæstiones super ipso- rum bonorum naturam, & qualitatem, an scilicet, & quæ loco circumferuntur, sive cuius loci esse cententur; quod quidem dubium non cadit in his bonis, in quibus verificatur situatio, & existentia materialis, & naturalis, ut sunt bona vere itabili, quæ non mirum, si è converto ipso- rum præsumt effe debeat alimentorum, & dotis onus, & incommode. Cum autem per ius novissimum id immutatum sit cum introductione peculiorum, qua introductione mediant, etiam filii familiæ efficiuntur capaces dominii, & successioni passiva, ad quam qualiter concurrit utriusque latenter parentes, juxta proximatum, adeò mater vincat arum paternum, non obstante prærogativa patris potestatis. f Hinc non videtur, quæ ratio unquam fraudare valeat, cur in oneris & odiosi procedi debet cum ordine juris antiqui jam correci, & innovati per ius novissimum, non autem in favorib; unde propriæ cessare dicuntur ejus ratio, vel præsuppositum, cum similibus irrationalitatibus, ita hæc citra superflua eva- gationis vitium insinuando, ad ostendendum quare ma- tris speciale, & expressam mentione facere opportu- num judicatur, ac etiam, ut posteritas (si fieri potest) ita edocetur, & memetur ad reflectendum ad hujusmodi legum, & temporum distinctiones, pro regula omnium materialiarum, præterim vero iusti.

Aggregido autem principalem hujus §. dispositionem, ut scilicet in quolibet cafo dubio, & quomodolibet dispu- tabili, favore masculorum de agnatione in exclusione femininarum, & cognatorum tam ascendentium, quam de- cendentium, & collateralium, hujusmodi statutorum in- terpretatio facienda sit, sedum opportunum, & utile, sed imo necessarium sit ita provideri, cum experientia do- ceat, non dari legem, vel dispositionem ita clare conce- ptam, quia Juristarum subtilitas, dubia, & quæstiones ex- citant, in quibus cum frequenter insinuata propozitione, ut in dubio, contra statuta, utroque correctoria, & exbor- tanta, interpretatione fieri debet, ut quod magis fieri potest reverto habeatur ad ius commune, ita contra mentem populi statuta iuris remanent, ac propter huic mali- toria ita providera prudenter, & studiis vixit est. Quin- imo faxit Deus, ut id sufficiat, motu timendi pre- sente experientia in plerisque casibus, & praefertur in illo, de quo discut. 9. 3. de fideicommissi. quoniam cum te- stator Juris Professor cum summo studio ordinasset perpe- tum successum fideicommissum in universa ejus defen- dentia, recteque sciens Juristarum subtilitates, & cavilla- tiones, ut quamlibet dispositionem quantum claram redi- dere satagant dubiam, istam adjecte cautelem, ut conti- gente dubio super fideicommissi duratione, vel expiratio- ne, tunc pro duratione semper fieri deberet interpretatio; Adhuc tamen in casu, in quo, etiam fine dicta cautela, pro fideicommissi existentia, & duratione probabilis forte- responder debuit, talis cautela sufficiens non fuit adeò vocata, ad fideicommissum cum extraneo hæredi ultimi gravati de uno genere, suffocatum, ac vieni concordiam amplecti coacti fuerint; Unde propter in Constitutione opportunum indicatum fuit post verbum Dubius adju- ce quoque illa verba, Et quomodolibet disputabili, & utinam sufficiat.

9 Decreveram in isto §. pro ostendenda dubitare in sub- ita materia cadere solita, me habere generaliter remissivum ad deducta in Theatro g. ut. jam initio insinuavi; Verum ex amicorum rationabilis impulso mutavi sententiam, idemque pariter remissivæ insinuantur illæ quæstiones, qua-

re frequentius in materia cadere solent, cum impossibile sit reali- fumere, & recentere omnes minus frequentes; In- telligendo de illis, quæ percutunt intestatam successio- nem statutariam, quoniam illæ quæstiones, quæ cadunt in successione teftata, & quando cum statuto conjun- tur testamentum, vel alia dipositio defuncti, insinuan- tur infra in §. XIX. Recententur autem quæstiones ad ef- fectum descendenti necessitatibus hujus provisionis, quod- que alias, (ut præmisum est) inaniam remanent, & sine effectu haec statuta; Adhibetur tamen italus remissivus, quoniam alias effet talidio, & impracticabilis evagatio, quando singula formiter disputari deberent, idemque curiosus in locis quæ citantur poterit ejus desiderio, vel opportunatæ, juxta casum contingentias, & tatisfa-

eleasticis est superius insinuatum, dum magis communiter est receperum, utramque subjectionem personarum, & honorum copulativae requiri, adeo ut una sine altera non sufficiat, & de illa agitur supra in §. X. Ex quo patet, quod illa triplicem habet inspectionem: unam scilicet circa personam decedentis, de cuius agitur successione, quod si exempla sit, statutum non intret, quamvis persona contenteret de successione illi subjaceat, ac etiam subjaceat bona: Altera super personis succendentium, an statutaria exclusio eis obliteret, si statutum jurisdictioni, & potestati non subjaceant, & sic in parte exclusiva: Et tertia est in parte activa, an scilicet persona statuto non subjiceatur gaudere debent eisdem statuti beneficio super exclusione illorum, qui ei subjacent.

In secunda vero inspectione exclusionis passiva quedam contradictionem apud scribentes, & in Tribunalium definitionibus dignoscit videatur; quoniam si excludentes subjacent statuto, exclusi autem illi non subjacent ratione exemptionis, quo oritur ab immunitate Ecclesiastica, quia nempe sacerdotes, vel religiosi, aut alias gaudent exemptione a foro laicali, non debent excludi, neque quod eos attendetur statutum, ut eodem §. X. Et tam si excludentes fucives, & subtili, exclusi autem sunt forenses, magis recepti sunt, ut statutum intret, & non curata non-subjectione exclusorum tanquam forensium, quod est contrarium firmatis in causa præcedenti, quoniam si est effictus potestatis, & jurisdictionis statutum, non attendens, nisi cum subditis, & cum copulativa subjectione personarum, ac honorum, utique ita debetur cessare operatio in una, ac in altera specie exemptionis, cum dignocci non videatur probabilis differentia ratio, ita que procedendum est quinta questio.

Super dicta vero exemptione personarum ecclesiasticorum aliæ plures cadunt dubitationes eodem §. X. insinuate, quando scilicet ista qualitas adesse dicatur, & an verisimiliter in professoribus aliquarum militiarum, atque in familiariis, & ministris Cardinalem, Episcoporum, Sancti Officii, Fabricae Sancti Petri, Alme Domus Laurentianæ, aliquip similibus, & in coloniis, laboratoribus, & servientibus ecclesiasticis, & monasteriorum, & pitorum locorum, & personarum ecclesiasticarum, five in novitis, qui habitum suuereunt in aliqua Religione, cum similibus, itaque est Sexta questio; qua multas alias sub se complectitur.

Septima est questio super combinatio[n]e statutorum, personarum, & honorum respectivæ, quia nempe idem, vel conformatum vigeat statutum in loco subjectionis personarum, & in loco situationis honorum, ut hac statuta, in quorum singulis utraque copulativa subjectione non verificatur, uniri, seu combinari debent, ut propter illud ejusdem defuncti successione attendantur; atque apud DD. magis recepta est opinio negativa; nostra vero Constitutio canonizavit affirmativam, decernendo, ut unioni, seu combinationi locus effe debeat, ut in §. seq.

Ottava est forte per omnibus magis involuta, utpote quam plurimorum diversorum dubitorum productiva, juxta diversam statutorum dispositionem, & causam diversarum circumstantiarum, quo procedit a mixtura ob existentiam personarum in medio a statuto non contemplatur, & de qua agitur in §. præcedenti; penèque impossibile est recensere omnia dubia, qua ratione istius mixtura in causis particularibus disputantur per Doctores, unde propter rea pro aliqui notitia recurrentum est ad ea, quae infinitum eodem §. præcedenti, & in ibi allegatis discit. 3. & 16. de success. et cum leg. de fidicom.

Decimafesta est questio, an posita exclusione matris, adhuc tamen legitima sit ei debita, quies istius expressa mentio facta non sit, & hoc agitur discit. 46. de success. & discit. 10. de leg. que tamen questio certa non recipit regularam, vel decisionem, sed isti pendet à singulari statutorum tenore.

Decimaseptima est questio, an admitti debet in hujusmodi statutis extenso, vel argumentum a paritate, vel à causa, quam causatum, idemque excludente statuto matrem, aliquos cognatos per agnos transversales etiam remotos debent mater, & cognati excludi per patrem, vel alium paternum, & de hoc agitur in pluribus cit. discit. 15. de success.

Decimaoctava est questio, an exclusio feminis, vel cognatis propter masculos, vel propter agnos, id intelligentem veniat cum presupposito æqualitatis gradus, non autem ut remotores vineam proximiores, vel potius, ut sola qualitas attendatur, non curata proximitate, adeo ut etiam remotores agnati excludant proximiores feminas, vel cognatos, & de hoc agitur discit. 3. de success. ubi statutum regula, ut id intelligatur data gradus æqualitate, nisi facta circumstantia alter iudeant.

Nona est questio insinuata in §. VIII. de qua discit. 7. de success. num. 5. & seqq. an statuta loquenter de successione decedentium ab intestato locum habeant in successione intestabilium, soper qua dignoscitur modernorum

Vig.

collectionum improbus labor, hinc inde copiosas retinendo litanias auctoritatum quo utraque sententia, nimimum certando, quoniam opinio maiorem habet numerum, seu calculum, quod numerus vincere debet.

Decima est insinuata initio hujus §. super aliquorum 19 opinionem, quæ planam meretur reprobationem, super defectu potestatis statutum excludendi matrem à lucuosa filii successione, ut propter illud modi statuta tanquam iniqua, & juri naturali contraria, non mereantur attendi.

Undecima est questio super exclusionis, qualitate, an sit pura, simplex, & perpetua, adeo, cestatis etiam 20 personis excludentibus, nullus detur exclusus regresus, nullaque reintegratio, vel potius conversus illi fit cauativa, & temporalis, donec extant agnati excludentes, adeo ut eis defectis, detur reintegratio ad propriam portionem, alias de jure communi competentem, à qua per illos exclusi fuerint, & de qua agitur discit. 52. num. 2. de success.

Dodecima est questio super cessatione exclusionis, sceminarum ob non sequutam dotationem intra certam 21 æatem, five intra certum tempus, adeo ut ad successione jus ratione morae masculorum excludentium reintegrante censeantur, atque, ut aliquid pro loquendi usu, dici solet, masculentur, id est, quod pro masculis haberi debet, atque de hoc agitur discit. 2. & decit. 21. de success. ubi referuntur concordantes, & agitur de puncto, an requiratur vera mora positiva, & regularis, adversus quam admittantur excusationes, vel potius sufficiat mora irregularis, aut quod procedendum sit cum terminis non adimplent in tempore illius conditionis, sub qua hoc beneficium datum est masculis ut ibi.

Decimattima est questio, an statuto excludente matrem, & sorores, aliquos proximiores conjunctos per 22 congregationem ob agnatos masculos, in remotis etiam gradibus existentes, ut praefertim contingat in statuto Florentino, quod in hoc omnium latius patet, illud intelligendum sit de omnibus agnatis indefinite utriusque lineæ superioris, & inferioris, vel potius de illis lineis inferioris tantum, non autem de illis lineis superioris; atque de hoc agitur discit. 8. de success. ubi de differentia inter istas lineas, vel inter patrum, & nepotem ex frater.

Decimaquarta est questio, an sub nomine argumentum 23 excludentium cognatos, veniant feminæ agnati, & de hoc agitur discit. 10. cod. tit. de success. & infra §. XIX.

Decimaquinta est questio, an statuto simpliciter excludente feminas propter masculos, intra certos gradus, nulla facta agnati, vel cognati qualitas mentione, sub hoc masculorum genere veniant masculi ex feminis, adeo ut solus sexus, non curata agnati qualitate, attendi debet, atque de hoc agitur discit. 12. cod. tit. de success. & à simili in fidicommissariis successoriibus de eadem questione agitur discit. 11. 28. Et cum leg. de fidicom.

Decimafesta est questio, an posita exclusione matris, 25 adhuc tamen legitima sit ei debita, quies istius expressa mentio facta non sit, & hoc agitur discit. 46. de success. & discit. 10. de leg. que tamen questio certa non recipit regularam, vel decisionem, sed isti pendet à singulari statutorum tenore.

Decimaseptima est questio, an admitti debet in hujusmodi statutis extenso, vel argumentum a paritate, vel à causa, quam causatum, idemque excludente statuto matrem, & diligenter multis casis colligit, & refert sub ista mixtura cedentes Tusch. lit. §. conclus. 636. cum mūlitis seqq. praefertim vero ad rem conclus. 673. unde ex ista potissimum questio, ejusque dependens ex eadem ratione mixtura liquet frequenter, nimirumque de facili contingibilia esse dubia, ob qua sequebantur pluries repetitum inconveniens, quod hujusmodi permisio efficit, magnarumque licet productiva, adeo quod ista provisio sequita non efficit magis expeditif illa in totum abolebit; Ita ex Juristarum irrationalibus superstitutionibus resultante effectu de directo contrario illi nimirum laudabilis fini, ob quem ipsa ordinata fuerunt.

Decimanona est questio, an exclusio feminis, quas doctari statutum disponit, istud onus dotationis intelligatur in quelibet successione, vel potius unica dos pro omnibus successionibus sufficiat, & de hoc agitur discit. 3. 14. 19. & 17. de suc. 29

neque alia se profiteret cogantur, egrediendo de domo cum dote, quando carnaliter, vel spiritualiter nubunt, interim vero, dum domi vivunt innuptæ, provisa sint de viu; itaque videtur substantia rei, ac verisimilis voluntas tam statuentum, quam decedentium, ad quam resiliendum est, non autem ad verborum formulæ, & grammaticales eorum significations: Sed quoniam frequenter contingit ut dubium sit, & disputabile, ac hac successio dotis loco legitimæ intret, necne, idcirco provida nimirum fuit nostra Constitutio, ut in totaliis questionibus, quod in dubio ille intellectus capi debet, per quem agnitionibus magis consultum sit, magisque impetrare ille finis, vel effectus, ob quem hujusmodi statuta ordinatae fuerint.

Vigesima prima questio est super modo detrahendi ab hereditate, vel a successione dotem feminis exclusum dandam ad scilicet detraha debet ex toto a se, tanquam æ alienum, ad eum ex eo, quod remanet, masculi detrahant suam legitimam, vel potius dos detraha fuit ex ipsa legitimam, aut quod detraha integræ legitimæ per masculos, dos detraha debet ex reliquo teste, vel semierte respectivæ, de quo agitur discit. 7. de leg. & discit. 9. 1. n. 9. de dot.

Vigesima secunda est nimirum controversa questio, in qua Doctores ad eum involvunt, an feminæ per statutum exclusive faciant numerum ad effectum detractionis legitimam, & an faciant partem, & ad cujus favorem, & quando in libito masculorum excludentium repositum sit illas computare, & habere pro extantibus, vel è converto non computare, & habere pro extraneis, & quid ubi inter ipsos masculos excludentes discordia defuerit dignoscatur, quia nempe aliqui velint computare, aliqui vero non, potissimum ubi contingit quod tam masculi excludentes, quam respectivæ feminæ exclusive sint ex diversis matrimoniosis, arca de hoc agitur sub tit. de legit. discit. 1. cum plurib. seqq. & discit. 6. & alibi.

Vigesima tercia est questio potestatis statuentum circa eandem feminarum legitimam, in ista filiis, aliquis descendenteribus per statutum exclusis in totum tolli possit; Aliquis simpliciter affirmat, & absoluere negantibus, quasi quod respectu filiorum, & descendenterum debita sit de jure naturæ, qui lex positiva derogare non valet, differentiam confundendo inter legitimam descendenterum, & illam ascendenterum. Et illis medium tenetur via, ut scilicet possit minus, non autem tolli in totum, que omni aliquam leguleicam simplicitatem revera continere videantur, quoniam non dignoscitur quale sit istud has naturæ indispensabile, quod liberis, etiam aliunde provis, seu vicuum ex labore, & industria si comparare valentibus, ex lege naturæ debita sit legitimæ, & in qua quota, vel modo, dum lex, vel institutus naturæ obligare solum videatur matrem ad educationem, & alimoniam, nisque posse partus ex se vivere, atque nisi sequitur efficit, juxta jam enunciatam historiam legalem, causulis inventio, & receptione jam oblatum legum civilium, utique non adserent in rerum natura isti termini, & per consequens non videtur undé istud ius naturæ defumatur, atque de hoc agitur eod. tit. de legit. discit. 10. & alibi.

Vigesima quarta est questio, an ille statutariorum ordo, qui determinatus est in liberis descendenterum ab intestato hereditatis, & successionibus, locum habeat, atque attendi debet in corundem descendenterum successionibus necessariis, quarum ordinem defuncti, etiam si testati effent, alterare non potuerint, puta in successione in feudo, vel in emphyteusi, aut in fideicommissario, vel debita ex statuto, ut frequentia contingit in illis statutis, quæ dotem deferunt filii, juxta deducta discit. 102. & seqq. de dot. & discit. 11. 12. de success. & alibi.

Et quartus, negligens alii minoribus effectibus, qui considerari possunt, est ille omnium magis prejudicialis effectus transmissionis dotis ad intestatos feminæ successores, quoniam materni lateris, vel etiam ad extraneos ex dispositione per ultimam voluntatem, vel inter vivos, quoniam nulla dote constituta, vel effectuata, femina innupta decedit, quando loco legitimæ succedit, ejusque naturam, & privilegia fortior; id enim clarè adverteret videatur voluntatis statuentum, ac etiam voluntati descendenterum, regulandæ, ut præmissum est, ex communibus regionis moribus, quale essevidetur, ut feminæ provisæ esse debeat de congrua dote, spectato fine, vel effectu, ob quem dos introducta est, ut scilicet ita honestè vivere valent,

Vigesima quinta est questio, an hujusmodi statuta fentur in illis bonis, quæ obveniunt à matre aliisque conjunctis materni lateris, & de hoc agitur discit. 11. & 12. de success. & alibi.

Vigesima sexta est, an inter fratres, vel fratrum filios, & respectivi sorores, earumque filios in hac statutaria successione attendi debet illa differentia, que in successione, ad terminos novisfiniti juris communis inducta est, ac dignoscitur inter utrimque conjunctos, & illos, qui ex uno tantum statutum cedentes sunt, & sic an duplicitas vinculi prævalent, & vincat eos, in quibus unum tantum adest vinculum de hoc agitur discit. 18. de success. & alibi.

Vigesima septima questio est, in qua pariter non parum no-

hosti cum consuetis frigditibus, & ineptis involunt, & de qua agitur *dīsc.* 17. *cod. tit. de success.* & alijs circa computationem illorum gradum, de quibus hujusmodi statuta loquuntur, & disponunt, an felicitate illa fieri debet juxta computationem juris civilis, per quam quilibet persona facit gradum, adeo ut frater dicatur fratri conjunctus in secundo gradu, & consequenter consobrinus in quarto, vel potius fieri debet juxta computationem juris canonici justa, quam fit diminutio, quod scilicet duo gradus de jure civili faciunt unum gradum de jure canonico, ideoque fratres dicuntur inter se conjuncti in primo gradu, consobrini autem in secundo, & sic successivē. Atque licet primo alpeſtū probabiliter videatur opinio voluntari attendi debere computationem juris civilis, ex illa expiis infinita ratione, quod ita materia successionis ab intestato tota penderit, & regulatur a jure civili, cuius beneficium dicitur, cum in ea nō disposito ius canonicum, quod solum facit gradum computationem, ad effectum prohibitionis matrimonii inter personas conjunctas intra quartū gradum, qui est idem, ac octaua de jure civili, & sic extra subjectum materiam, atque ad diversum effectum. Nihilominus contraria opinio, pro computatione juxta ordinem juris canonici, prior, ac probabiliter confenda videtur, ex eodem plures infinita principio (opportunitate tamen, ac utiliter repetendo) quod spectandum est tempus, vel principium, in quo hujusmodi statuta ordinatae fuerint, reflecendo ad plures incultatam historiam legalem, quando felicitate in hac regione nulla habebatur, vel factus modicus notitia iuriis civilis, quod jam in obliuione abierat; et converso autem a pluribus saeculis iam vigebat ius canonicum, quod in hoc Principato, ut saepius infinitatum est, non est solum ecclesiasticum pro rebus ad forum externum, ecclesiasticum, & spiritualium pertinentibus, & in aliis Principiatis, qui in temporalibus vivunt, atque reguntur cum legibus proprii Principis, contingit, sed est etiam primarium ius commune & civile in temporalibus, utpote lex proprii Principis, ideoque cum eius terminis pro communī uita vivebatur; ac propterā dicendum est, quod iuxta communem usum loquendi statuentes intelligere voluerint, ac loquunt sint, ex regula, quod ambiguas dispositiones, unum, vel alterum intellectum recipentes, ab usu loquendi magnam interpretationem recipere debent, ex deductis *dīsc.* 2.1. n. 4. & *dīsc.* 37. n. 9. de regulis, & alijs passim. Potissimum autem, & certius, quando fratum, & fororum fit mentio, deinde vero ampliatio fit transitus ad alias conjunctos cum expressione secundi gradus, cum tunc res videatur clara, quoniam ipsi fratres, vel forores, qui discretive positi sunt sub fecundo gradu, juxta computationem iuriis civilis vivent, quod clarame redolere impli- cantiam; ideoque pariter non cum cortice, & formalitate verborum, vel cum legalibus rigoribus, & subtilitatibus procedendum est, sed attenta substantia verisimili voluntatis statuent, ex singulari casum qualitate, & circumstantiis defundente, & præsentis ex præfato communī uo loquendi, & ex sequente observantia quae dicitur optima interpres.

Vigesima octava quæstio est, an hujusmodi statuta, tam active, quam passīve, respectu scilicet excludentium, & exclusorum procedant in naturalibus tantum, vel in eidem legitimatis per rescriptum, & de hoc agitur *dīsc.* 10. de successionē.

Vigesima nona quæstio est, an statutum deferens successionem patri in exclusione fororum suffragetur patri binubo, & de hoc agitur *dīsc.* 24. de successionē.

Trigesima quæstio super verificatione civilitatis, vel subjectio statuto, quæ civitas requiratur, ut eius beneficium obtineatur, ut etiam agitur infra in §. XVII. & de hoc agitur *dīsc.* 19. & 20. de successionē. Atque his adiutori potest nova quæstio, nostra aetate excita, circa adoptivos, an pro veris agnatis, & conjunctis in successionē habendi sint, super quo videri poterunt ea, quæ habentur in *dīsc.* 53. ead. tit. de success. ab intestat.

Iste videtur quæstiones in hac materia intestatæ successionis statutæ magis frequenter in præceptis solit ultra penè innumeris alias minus frequentes, quas minùs occupatus de facili perquirere poterit, aliasque percutientes diversam speciem successionis testamentariae, de qua infra §. XIX. unde propterea ex eis dignoscere facile poterit, quam necessaria fuit ista provisio, ut in casibus dubiis pro statutorum observantia responderi debeat, dum alias procedendo cum propositione opposita quam moderni sequi videntur, tunc non videtur subesse congrua ratio, cur ab hujus-

hoc superficiales leguleis nimis decipi convincuntur, procedendo cum duobus assumbris, à quorum præsupposito manere videtur omnes restrictiones; Primo scilicet, ut hinc successionis ordo proveniat à postestate, & juridictione statutensis, cuius fit effectus; cum tamen contrarium omnino verius dicendum sit, ut potius proveniat à sic inducta, vel præsumpta voluntate decedentium. Et secundò quod hujusmodi statuta sint exorbitantis, & odiosas, tanquam iuri correcotoria; quoniam pariter omnino verius est contrarium ut confenda sint favorabiles, prout, frequenter quidem, sed semper opportune, insinuantur.

a *Bald. conf.* 5. *fev. 83. n. 6. lib. 5.* quem refert *Tuscul.* *lit. S. concil. 672. num. 25. & 26.* & habetur *dīsc.* 7. de successionē. num. 2. & 4.

b *Iustitia casum recentissimum dīsc.* 21. de tutor. & curat. *In l. si quis à liberis, ff. de liber. agnosc.*

c *Ex pluribus deducit in sua fide sub. tit. de dot. præser. tit. dīsc.* 142. & 145.

d *In l. si quis à liberis, ff. de liber. agnosc.*

e *Ex deductis in s. apud citat. dīsc. 15. de success.* & *alibi.*

f *In septuā cit. tit. de suc. ab intest. & in altero de legi. & in altero de dot. & obiter in pluribus aliis. H. Ex firmatis per rot. dec. 364. & dec. 582. p. 5. rec. cum aliis in s. apud cit. tit. de suc. dīsc. 5. n. 7. dīsc. 19. n. 3. dīsc. 2.2. n. 5.*

TEXTUS CONSTITUTIONIS.

Ubi vero contingat non verificari Statutorum, personarum, & bonorum unionem, similitudinem, & combinationem, quam attendi, ac servari debere decernimus, vel quod non adiungit statuta personarum; sive illa extantia, ob enunciatas Doctorum; & Tribunalium interpretationes, & restrictiones, aut alias quomodo libet suum non fortiantur effectum.

ARGUMENTUM.

De combinatione statutorum iurius loci personarum, & bonorum, ac locum habere debet, & quando.

SUMMARIUM.

- 1 *Quod denegare combinationem fit asperum, & irrationaliter.*
- 2 *De rationabili ratione dubitandi quando statutum viget in uno loco, & non in altero.*
- 3 *De ratione, cui innititur opinio negotiū combinationē.*
- 4 *Cui ratione tribuenda sit operatio statutorum.*
- 5 *De combinatione quomodo attendi debet.*
- 6 *De Statuto de duabus conformibus.*
- 7 *Parificante non existentia, vel existentia sine effectu.*
- 8 *Quando repetitio non sit vitiosa.*
- 9 *Statutum personarum magis attendendum.*
- 10 *Cum qua regula procedendum sit in casibus non expressis, & non consideratis.*

§. XIV.

Inter asperitates, ac indiferentes, & irrationalibes rigores, qui apud Pragmaticos in ista materia dignoscuntur, videtur nimirum considerandus iste denegandi unionem, seu combinationem statutorum deferentium interstatas successiones agnatis maefulis, cum exclusione feminarum, & cognitorum, quando vigeant parifomer in utroque loco personarum, & bonorum, adeo ut in omnibus verisicutur utroque ad extremum, cum tunc nulla probabilis ratio dignocfi videatur, cui statutario dispositio effectum fortiori non debet; Quando enim hujusmodi statutum vigeat solum in loco bonorum, non autem in illo personarum, in quo feretur ordo iuriis communis, tunc intrare potest consideratio, quod persona, tanquam principale, trahunt bona tanquam accessoria, quodque verisimilis voluntas affiat illi iuri, cum quo persona vivunt, ut supra in §. IX. de clericis, alisque ecclesiasticis decedentibus habetur, licet neque in illis verē ista voluntas præsumenda sit, ut ibi; Et quando è converso statutum vigeat solum in loco bonorum, non autem in illo personarum, non autem bonorum, tunc intrare potest consideratio, quod persona, tanquam principale, trahunt bona tanquam accessoria, quodque verisimilis voluntas affiat illi iuri, qui in diverso loco acquirunt, & retinent bona, censetur habuisse in animo ut illa bona regulantur iuxta leges, & mores loci, in quo sit fuit. Sed quando in utroque loco conformis est lex, arque conformes sunt mores, tunc non videtur subesse congrua ratio, cur ab hujus-

hujusmodi legibus, & moribus recessendum sit, adeo ut verē ista dici mereatur legalis supersticio, omni probabiliter destituta.

Et quamvis tenentes opinionem negant istam combinationem in eo le fudent, quod cum ambo statuta sint in suo genere imperfecta, & inefficacia ob deficientem in utroque necessariam subjectionem copulativam personarum, & bonorum, unde propterea intret regula, in suis casibus de jure vera, quod coniunctio exigit habilitatem extremitum, ideoque non detur ubi ambo sunt imperfecta, ac habenda pro non extantibus, ex iis, que plene super hoc puncto comprobando habentur, præterim in quibus de decisionibus à qua apud Pragmaticos magistrates reputantur, & cum quibus in aliis procedunt, ex infinitis *dīsc.* 4. de success. & alibi; Nihilominus regula quidem est vera, sed fallacia est in applicatione, ratione plures enunciati falsi præsuppositi, ut hic succedenti ordo torus proveniat à sola potestate fluvientium, ex quo præsupposito manat requisitum utriusque subjectionis, dum pro meo iudicio omnino verius videtur, ut operatio tribuenda sit verisimili decedentium voluntatis, ita præsumptæ, vel explicatae per statuentes, tanquam recte concios morum, & intentionis popularum inibi viventium, ut frequenter advertitur, præterim latius in §. XI. Atque, ut præmissum est, ea tenus intrat probabilitas ratio dubitabit, quando hujusmodi statutum vigeat in uno loco, & non in altero, quatenus intrare valeat ratio voluntatis, ut supra. Verum omnem fluctuat dubitationem nostra Constitutione, per quam talenū unionem, & combinationem attendi, ac levare debere decernitur, ad dirimendam omnem litum, & controversiam, cum exceptione, qualis fuit præcipius ejusdem Constitutionis finis.

Unio autem, sive combinatio, quam Constitutione attendi mandat, non solum procedit, quando utriusque Statuti dispositio est in omnibus conformis, sed etiam quando statuta sunt quidem in aliquibus conformia, sed in aliquibus disformia, quia nemip̄ unum se extendat ultra plures gradus, quam alterum, sive quod unum excludat aliquas personas, quas alterum non excludit; Adhuc tamen attendi debet in illis partibus, in quibus concordent, & sint conformia, procedendo cum apud enunciata propositione, que debet esse totius materiarum regulatrix, ut scilicet non cortex, & formalitas verborum, sed substantia veritatis, aut finis, vel effectus a statuentibus considerantur attendi debet; Ad instar eorum, qui habentur in iure communis, ac etiam in statutis de duabus, vel pluribus conformibus sententias exequendas, & non admittentes ulteriore occasionem tollendam, ut omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus excitaris possit dubium, quod disposita in dictis §. & seqq. provisum fuerat, ut hujusmodi differentia sublata, indefinite, ac generaliter statuta servari, atque effectum fortiori debent; Sed quoniam superfluitatis uitium adest non dicitur in iis, quæ grata majoris declarationis repeatur, ad omnem dubiorum, & questionum occurrentium tollendam. Atque pro confutis Jurifacrum subtilitatibus, vel superfluitatibus